

התורה לבין הקדיש, ומניחים בינתיים תפילין דרבנורתם וקוראים קריאת-שמע וכו', על-כן צריך לומר [ולפחות לסיים בקול³¹] איזה מזמור לפני אמירת הקדיש שלפני מוסף³². מנהג עתיק ללמוד בכל ראש-חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י, ואפשר להוסיף עם עוד פירושים, מפרק התהילים המתאים למספר שנות חייו (לדוגמה, אם הוא בן י"ג אומר פרק י"ד), ואם הפרק מכיל פחות מ"ב פסוקים, וכן

עמי שטז. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אג"ק ח"כ עמי רפג. (33) ראה הנלקט בישערי צדקה' סי' סא.

נימוקי אור"ח סי' נה). (31) ע"פ סי' המנהגים עמי 6, ד"ה כ"ק אדמו"ר. (32) כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב, 'ספר המאמרים – ליקוטי ח"יב

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקלג

ערב שבת-קודש
פרשת בראשית
כ"ג בתשרי ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בתשרי ה'תשס"ה – ל' בתשרי ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בתשרי	הלי דעות. פרק ו-ז. הלי תלמוד תורה.. בפרקים אלו. פרק א.	הלי ערכין וחמרין. פרק ב.	מל"ת רנו. שא. דש. שה.
ש"ק	כ"ד בתשרי	פרק ב-ד.	פרק ג.	מ"ע יא.
א'	כ"ה בתשרי	פרק ה-ז.	פרק ד.	מ"ע רט.
ב'	כ"ו בתשרי	הלי עבודת כוכבים וחקותיהם.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ה.	מל"ת י. מז. ס. ו. ה. ב. ג. ד. טו. מ"ע קפ. מל"ת כג. כד.
ג'	כ"ז בתשרי	פרק ז-ו.	פרק ו.	מל"ת טו. יז. יח. יט. כ. כא. כו. כח. כז. כט. יד. ח. ט. ז.
ד'	כ"ח בתשרי	פרק ז-ט.	פרק ז.	מל"ת יא. יב. יג. מ"ע קפח. מל"ת כה. כב. מח. נ. נא. ל. לג. לא. לב.
ה'	כ"ט בתשרי	פרק י-יב.	פרק ח.	מל"ת לה. לו. לז. לד. מג. מד. מ. לט. מא. מה. קעא.
ו'	ל' בתשרי	הלי תשובה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	תהי ידך וגוי. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלי כלאים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע עג.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר*		זמן ציצית ותפילין	זמני חזית החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ג בתשרי	3:40	4:27	4:49	5:44	8:32	11:28	11:57	5:16.4	5:41
ש"ק, כ"ד בתשרי	3:41	4:28	4:50	5:45	8:32	11:28	11:57	5:15.1	5:40
א', כ"ה בתשרי	3:42	4:29	4:50	5:46	8:32	11:27	11:56	5:13.9	5:38
ב', כ"ו בתשרי	3:43	4:30	4:51	5:47	8:32	11:27	11:56	5:12.7	5:37
ג', כ"ז בתשרי	3:43	4:30	4:52	5:47	8:33	11:27	11:56	5:11.5	5:36
ד', כ"ח בתשרי	3:44	4:31	4:52	5:48	8:33	11:27	11:55	5:10.3	5:35
ה', כ"ט בתשרי	3:45	4:32	4:53	5:49	8:33	11:26	11:55	5:09.1	5:34
ו', ל' בתשרי	3:45	4:32	4:54	5:50	8:33	11:26	11:55	5:07.9	5:32

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסיודרו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
הדה"נ	צה"ש	צה"ש	צה"ש	צה"ש
4:39	5:51	4:54	5:52	4:57
4:31	5:43	4:46	5:44	4:49

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

לוח השבוע

יום שישי

ל' בתשרי, א' דראש-חודש מרחשוון

בכל יום שיש בו מוסף, אין האבל יורד לפני התיבה, גם לא בתפילות ערבית ומנחה.²¹

אומרים בתפילת ערבית "יעלה ויבוא" גם אם מתפללים ערבית מבעוד יום.²²

בליל ראש-חודש אין מפסיקין להכריז "יעלה ויבוא" לפני שמונה-עשרה²³ כדיבור, אבל טופחים על השולחן וכדומה כדי להזכיר זאת.²⁴

שכח לומר יעלה ויבוא בתפילת ערבית, אינו חוזר. בשחרית ובמנחה – אם נזכר (או הסתפק) לאחר אמירת "ה'" של "המחזיר שכונתו לציון", יסיים "למדני חוקיך"²⁵, יאמר יעלה ויבוא וימשיך "ותחזינה". אם כבר

סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" שם, לפני "מודים". אם כבר התחיל "מודים" ועד סיום יהיו לרצון השני, חוזר ל"רצה". אם נזכר לאחר סיום יהיו לרצון השני – חוזר לראש התפילה ואינו אומר "אדני" שפתי תפתח"²⁶. ורשאי לדרת לפני התיבה לחזרת הש"ץ במקום זה. אבל אם נזכר אחרי תפילת מוסף, אינו חוזר.²⁶ בברכת המזון, אם נזכר לפני ברכת "הטוב והמטיב", אפילו בלילה, יאמר כנוסח שבסידור, ואם נזכר אחר-כך – אינו חוזר.²⁸

נוהגים אשר היחיד מברך בהלל תחילה וסוף גם בימים שאין גומרים בהם את ההלל.²⁹

את כל התפילין מניחים קודם מוסף, אבל את השיעורים למידים אחר סיום כל התפילה.²¹

הש"ץ מסיים ובה לציון לעצמו, ולא בקול רם.³⁰ מכיוון שיש הפסק גדול בין הכנסת ספר-

לע"ע לא מצאתי מובא בשיחות וכתבי הרבי, גם לא בשיעורי צדקה.

(21) ספר-המנהגים עמ' 36.

(22) שו"ע אדה"ז סי' קח ס"ג. וראה בארוכה ידני ומנהגי ראש חודש-חב"ד. פי"ז הערה 2, ושי"י.

(23) סידור אדה"ז.

(24) ידני ומנהגי ר"ח – חב"ד. פי"ז הערה 4, ש"כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו המתין לזה כדי לפסוע לאחוריו לפני תפילת שמונה-עשרה.

(25) בליל ב' לא טפחו על השולחן, והרבי לא המתין לזה (עד שנת תשכ"ה עכ"פ – "התקשרות" גיליון קיח עמ' 20, עיי"ש

שבתים האחרונות בבית חיינו היו טופחים בקביעות גם בליל ב', אבל לא ידוע אם הרבי המתין לזה) ועכ"פ מפני

ירידת הדורות והתגברות השכחה, לכאורה יש מקום לטפוח גם ביום השני, ואף בשחרית ובמנחה רצוי שיאמר

אחד הגבאים וכדומה את התיבות "יעלה ויבוא" בקול רם, וכולי האי ואולי. וראה הגהות מהרש"ל לטור סי' רלו ומטה

משה סי' תקיט שצ"ל לא נהגו להכריז יעו"י, ולא השי"ץ או השמש היה מתחיל להתפלל בלחש מוקדם לפני הציבור,

וכשהיה מגיע ליעו"י היה אומר זאת בקול רם. וראה מנהגי

מהר"ל הלי ר"ח (עמ' ה), שבליל שני דר"ח היו מכריזים

כדי שלא לעבור לדברי אדה"ז [ולומר את הברכה בעצמו יוצא שמש סי' סב, ולספר ידברי קהלת עמ' 78, 63.

(25) – משמעות הדברים היא, שגם אם נזכר בסיום ברכת

ימודים' או שיש שלום' אחרי שאמר ה', מסיים ילמדני חוקיך', כי הפסק עדיף על ברכה לבטלה. מקור דין זה

בריטבי"א (תענית ג, ד) ושמעתיה) שהובא להלכה ע"י החיד"א, שערי-תשובה, שנהגו ברורה ועוד, כמצויין בכ"ף

החיים סי' קיד סי' כח. הפמ"ג (משבצות סוף סי' י) שכותב אחרת – לא ראהו, ולכן, ככלל, אין לפסוק כמותו

בה (ראה סידור אדה"ז בראש הלי מכירת חמץ, משי"ך יו"ד

סו"ס רמ"ב אות ח). בשו"ת איגרות-משה או"ח ח"ד סי' צג

דחה דברי הריטבי"א מסברא, אך בשו"ת יחוה-דעת ח"ה

סו"ס מט שלל את דבריו, עיי"ש. בקצות-השולחן סי' כא

בבדי-השולחן סי' יב וסי' מז בבדי-השולחן סי' ז האריך

בענין זה, אבל משנה אחרונה שלו בלוח כולל-חב"ד ליל א'

דחומיים לנהוג כן לענין יעלה ויבוא. מאידך, בסי' שבה'

המועדים עמ' 228 בהערה, מביא בשם הגר"ז דבורקין

ע"ה שלא לומר זאת, וצ"ע.

(26) שערי-תשובה וכו' שם בשם הריטבי"א הג"ל. (ועיי' עקצות-השולחן בבדי-השולחן סו"ס עח).

(27) שו"ע אדה"ז סי' קכו סי"ג.

(28) שו"ע אדה"ז סי' קכח סי"י.

(29) ספר-המנהגים שם, וראה אג"ק חלק טו עמ' פד. כ"ק

אדמו"ר מהרשי"ב נ"ע נהג לברך בעצמו על הלל דר"ח גם

כשהתפלל בציבור. ואמנם הוא ציין זאת כמנהג בית רם,

בלבד, וציווה **שלא לספר** עדיין – ירשימות' כ"ק אדמו"ר

נשיא דורנו חוברת ח סי' 20, ושי"י. אך בהתוועדות שבת

מברכים החודש מני"א תשמי"א (שיחות) קודש תשמי"א ח"ד

סי' 322, בלתי מוגה). **סיפר** זאת הרבי ברבים, כימנהג

חסידיים – יאריינאכאן [=לחטוף זאת, לפני ברכת השי"ץ,

כדי שלא לעבור לדברי אדה"ז] ולומר את הברכה בעצמו

בחשאי. (והרי גילוי המנהגים לרבים ע"י הרבי כמוהו

כהוראה בה, כמ"ש בשיחה הנדפסת בראש סי' המנהגים).

לענין הפסקה לעניית אמן בהלל ברי"ח והוהמ"פ, ראה

המסקנה ב"התקשרות" גיליון תמא, שלפי אדה"ז כנראה אין

לענות יותר מאשר בברכות ק"ש (דלא כמ"ש כמה מלקטים

ובגיליון שלח), ושי"י.

(30) כי או יצטרך לומר מייד את הקדיש, ולא כנהוג

להסמיכו (גם לתפילת מוסף) וכפי שהורה פעם הרבי, וראה

חיינו, הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה, קרא כנרפס בחומש 'תורה תמימה' – החמישי מסיים: "ואחות תובל-קין נעמה" (ד, כב); והשישי: "לקח אותו אלוקים" (ה, כה).

הפטרה: "כה אמר... יגדיל תורה ויאדיר" (ישעיה מ, ה-כא).¹⁰

נכון לדעת זמן המולד לפני ברכת החודש.¹¹ המולד: אור ליום ה', שעה 2:00.

מברכים החודש מרחשוון¹²: כיום השישי וביום השבת-קודש.

אין אומרים "אב הרחמים"¹³.

שבת מברכים היא יום התועדות. התועדות – בבית-הכנסת¹⁴. זמנה –

בהתאם לתנאי המקום.⁸ בדרך כלל, יש לסדרה באופן שיוכלו להמשיכה בביתם עם בני-הבית. הנשים והבנות יסדרו התועדות לעצמן בשבת, או במוצאי שבת.¹⁵

וכן באגיק של הרבי כר"ח עמ' לג. ובשיחת ש"פ פקודי תשכ"ו (הובא גם בסי' ידעם רבינו קינדרע"ה שם): "כשיבוא משיח, לא ידע שום קוננים אלא ירוש"אלה פקודי המשכן... – כתוב (ואיו בחולם) בפתק: על כמה יהודים פעלת שיניעו לומר את כל התהילים בשבת מברכים?".

10 ספר המנהיגים עמ' 32.

11 סידור אדה"י. ולכן נהגו להכריז זאת באותה שעה ברבים, ראה ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"י, בהשטות לח"יב פח"ב), ושערי-רחמים על שערי-אפרים שער י ס"ק מז.

12 השי"ע עומד, זכר לקידוש החודש, שבו ראש ביי"ד עומד ואומר 'מקודש' וכל העם עונים אחריו (גמ"א סי' תזי ס"ק א), והציבור עומדים אגב חביבותא (שערי-רחמים שם ס"ק ג, אבל לא מן הדין, אף שהמהג [כמ"ש בקצות השלחן

סי' פג בבד"ה"י ס"ק י, משערי אפרים שם סל"ו] שהשי"ע אוחז או ס"ת בידו, ראה משנה-ברורה סי' קמו בשערי-הציון ס"ק יח).

12 כן הוא האיות, כנפסק בשו"ע אה"ע סי' קכו ס"ז בהג"ה ונו"כ (ימרחשוון) תיבה אחת, וכן הוא ברוב מכתבי רבותינו נשיאנו מחדש זה, ולא כמפיע בלוח כולל-חבי"ד "מר-חשוון". וחשוון המופיע בסידורי תורה-אור ותהלת ה' בברכת החודש, ובלוח היום יום וכדומה במשך החודש –

13 אין אלא קיצור).
14 סידור אדה"י.

15 היום יום, לי בניסן.
16 לקוטי-שיחות, כר"ח טז עמ' 523.

17 ספר-השיחות תשי"ה עמ' 64.
18 יאוצר מנהיג חבי"ד עמ' שצו. (אף שנפסק בשו"ע אדה"י

כשבת בראשית היו החסידים נוהגים להתוועד 'בחילא יתיר'¹⁶.

בהתוועדות שבת בראשית תשי"ז, ציווה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לגבאי בית-הכנסת, למכור, כבכל שנה, את ה'עלויות' של כל השנה, הגבהה וגלילה. בשנים מאוחרות יותר

נהגו למכור מצוות נוספות, עד שבשנים האחרונות נמכרו, בין השאר: הוצאת הספר-תורה והכנסתו; עליות 'חזק'; 'נר למאור'; 'זין לקידוש' (=הוצאות התוועדות של הרבי).¹⁷

בתפילת מנחה אין אומרים "צדקתך". במוצאי שבת בראשית מכריזים שוב¹⁸: "ויעקב הלך לדרכו"¹⁹.

יום חמישי, כ"ט בתשרי

ערב ראש-חודש

היום יש להוסיף בנתינת צדקה.²⁰

סי' שו סט"ז רק ש"אפשר ליישב המנהג בדוחק" לעשות 'מכירה פומבית' בשבת, עיי"ש. וראה המובא בכ"ק החיים שם ס"ק מב. ובסה"ש תשי"ז ח"א עמ' 83 נתבאר שייכות העניין לשבת בראשית דווקא.

18 לקוטי שיחות כר"ח עמ' 269.

19 לענין המראה במטוסי אל"על מכל מקום, או בכל מטוס משה תנופה בארה"ק, במוצאי שי"ק – ראה 'כפר חב"ד' גיליון 398 עמ' 31, שהרבי עורר את הרה"ח ר' אברהם שי' סלמון מראשון-לציון שיש 'שאלה' בזה, ומתברר שלמרות שהרבי דיבר, כדרכו, על 'שאלה' ולא על איסור ממש, הרי בפועל הסביר זאת לעיתונאי מר יצחק שי

הילדסהיימר באריכות עד שעיקבו והפסיד את הטיסה במוצאי שי"ק, בשעתו. ואם בנייר-יוק כן, בארה"ק על אחת כמה וכמה. ומתברר – למרות ההכחשות – שבפועל מכינים פעמים רבות את המטוסים בשי"ק כשיש להם צורך בכך. הכנה רגילה של מטוס נמשכת כשלוש שעות, וניתן היה לחשוב שלא לאסור ביהודי יותר מאשר בגוי "בכדי שיעשו" (ראה קצות השלחן סי' קכד בבדי-השלחן סי' קה

בשם שו"ת כתב סופר או"ח סי' ט, אבל הרבי דיבר גם על טיסות שהיו בשעות מאוחרות יותר, וכנראה יש לאסור כל הלילה, אולי מפני שבפועל מחללים שבת בשבילנו ויש למנוע זאת, גם אם אין בטיסה זו איסור מצידנו משורת הדין.

20 'בערב-ראש-חודש מוסיפים בנתינת צדקה' (התוועדות תשמ"ו ח"ג סי' 593).

בסי' ידני ומנהגי ר"ח – חב"ד סי' ע"ע, הביא מהאחרונים מנהג ישראל להרבות בנתינת צדקה בראש-חודש עצמו, אך

"בראשית", כדי שיהיה "ברא אלוקים"

האור והחיות דחכמה שמאירים בשבת בראשית נמשכים על

כללות השנה □ ימי החול, השבתות, המועדים הכלליים

והפרטיים דכל יחיד, יום הכניסה לחדר, יום הבר-מצווה ושאר ימי

חיי האדם ומאורעותיו – כולם מקבלים משבת בראשית □

משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נמשכים על כללות השנה, שכל ימי השנה, הן ימי החול ושבת ומועדים הכלליים¹¹, הן המועדים הפרטיים דכל יחיד, יום הכניסה לחדר, יום הבר מצווה¹² ושאר ימי חיי האדם ומאורעותיו, כולם מקבלים משבת בראשית¹³.

ובהקדמה – שבכלל, לא נהגו רבותינו נשיאנו לגלות את ה"תורות", האמרות והפתגמים הקצרים של הבעש"ט, המגיד

ואדמו"ר הזקן, כמו שהם. ה"תורות" מובאות אמנם בתורת החסידות, אבל יחד עם ביאורים,

כך שאין ה"תורות" ניכרות בפני עצמן; אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר – מלבד זאת שגילה את

התורות בתוך מאמריו, גילה גם את ה"תורות" כמו שהן.

והטעם לזה – על-פי מה שכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמשך "באתי לגני"¹⁵, ש"בשביל

ניצוח המנגד הרי מבזבו (המלך) כל סגולות האוצרות דהון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר כתב לאחד במכתב "תורה" מאדמו"ר הזקן, שאדמו"ר הזקן שמעה מהרב המגיד, הרב המגיד שמעה מהבעש"ט¹⁴ והבעש"ט שמעה מה'בעל ח"י" (כפי שנהג לכנותו), דהיינו, בעל חיה יחידה, שהוא אחיה השילוני¹⁵. וכל אחד מהנשיאים בדורו ביאר

והסביר "תורה" זו.

"תורה" זו היא על הפסוק "בראשית ברא

גו", וז"ל:¹⁶

"בראשית ברא אלוקים. בראשית עניינו ב' ראשית', ראשית בריאת העולם, וראשית

התורה. בראשית ברא אלוקים, ה' ראשית הם כדי שיהיה ברא' אלוקים, שיגלו את אמיתית הכוונה דשם אלוקים¹⁷. ספירת הכתר היא

ראשית וספירת החכמה היא ראשית¹⁸. ראשית ספירת הכתר היא העלם, וראשית ספירת החכמה היא גילוי, ראשית חכמה יראת ה'¹⁹.

האור והיות דחכמה שמאירים בשבת בראשית

1) ראה גם מ' הנדפס בסה"מ תש"ח עמ' 79 (ולאח"ז באגרות-קודש שלו ח"ט עמ' שכט).

2) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות ס"ד ואילך. וש"נ.

3) ראה תורת מנחם – התוועדות ח"א עמ' 20 הערה 6. וש"נ.

4) ריש פרשתנו.
5) בהשיחה שנזכרה לקמן בפנים (בתרגום מאידיש).
6) ראה פרש"י ורמב"ן עה"פ.

7) מל' שמא הבריא – ניקב ויצא לחוץ (חולין מג, ב). – הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ שבעה ערה 14.

8) דהיינו – אמיתית כוונת הבריא, שהתהוותה היא משם אלוקים.

9) ראה תורת-חיים בתחילתו (הערת כ"ק אדמו"ר שם).
10) תהילים קיא, י.

11) דהיינו – פסח, שבועות וסוכות.
12) וכן יום הברית.
13) פי"א (סה"מ תש"י ריש עמ' 132).

שנים מדור אחר דור... ועוד יותר שגם חייו משליך המלך מנגדו, ומצד גודל הנצחון עומד בעצמו בקשרי המלחמה".
ובין ה"תורות" שגילה כ"ק מו"ח אדמו"ר, גילה גם את ה"תורה" הנ"ל. — בתחילה כתבה לאחד במכתב (כנ"ל), וגם סיפר לי על זה [ביודעו שמה שמספר לי הנה סוף-סוף יתפרסם הדבר, כמו כלי שיש בו חורים ("א לעכערדיקע זאק"), שכאשר מכניסים בו דבר, יוצא הוא מצירו השני...], ואחר כך כבר אמרה בעצמו בשיחה (שכבר נדפסה)¹⁴.
כשחזר כ"ק מו"ח אדמו"ר "תורה" זו בשיחה הנ"ל — הוסיף לזה את פתגם הצמח-צדק¹⁵ "אזוי ווי מען שטעלט זיך אוועק שבת בראשית, אזוי דער גאנצער יאר" [=כפי שנצבים שבת בראשית כן הוא ככל השנה], היינו, שבהנהגה דשבת בראשית נוגעת לשבתות ולימי החול רכל השנה.

ג. וביאור העניין:
העלייה שנעשית בנשמה על-ידי ירידתה בגוף היא עלייה גדולה ביותר — למעלה ממעלת הנשמה כמו שהיא מצד עצמה, קודם ירידתה בגוף.

ובפרטיות יותר:
הנשמה כמו שהיא מצד עצמה גדלה מעלתה ביותר, כמארו"ל¹⁶ שהנשמות הצובות מתחת כיסא הכבוד. למעלה מזה — נשמה שנתת בי טהורה היא¹⁷, כידוע¹⁸ ש"טהורה" קאי על אצילות, שלמעלה מכיסא הכבוד שהוא בעולם הבריאה¹⁹, ועל-אחת-כמה-וכמה למעלה מ"תחת כיסא הכבוד" ששם הצובות הנשמות. ולמעלה מזה — ואתה משמרה בקרב²⁰, דקאי על בחינת המקיף והנשמה שלמעלה מאצילות²¹. וכך ישנן עוד מדרגות זו למעלה מזו, עד להדרגה ד"מחשבתן של ישראל קדמה לב" דבר".

וכיוון שירידת הנשמה בגוף היא לצורך עלייה, על-כרחך צריך לומר שהעלייה היא למעלה מהמצב שקודם הירידה, דאם לא כן לא היה צורך בהירידה. ומזה מובן גודל מעלת העלייה — שהיא למעלה יותר מהדרגה ד"מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר".
והנה, עלייה זו נעשית על-ידי ירידת הנשמה

העלייה שנעשית בנשמה על-ידי ירידתה בגוף היא עלייה גדולה ביותר — למעלה ממעלת הנשמה כמו שהיא מצד עצמה, קודם ירידתה בגוף.
ובפרטיות יותר:
הנשמה כמו שהיא מצד עצמה גדלה מעלתה ביותר, כמארו"ל¹⁶ שהנשמות הצובות מתחת כיסא הכבוד. למעלה מזה — נשמה שנתת בי טהורה היא¹⁷, כידוע¹⁸ ש"טהורה" קאי על אצילות, שלמעלה מכיסא הכבוד שהוא בעולם הבריאה¹⁹, ועל-אחת-כמה-וכמה למעלה מ"תחת כיסא הכבוד" ששם הצובות הנשמות. ולמעלה מזה — ואתה משמרה בקרב²⁰, דקאי על בחינת המקיף והנשמה שלמעלה מאצילות²¹. וכך ישנן עוד מדרגות זו למעלה מזו, עד להדרגה ד"מחשבתן של ישראל קדמה לב" דבר".

ב. והנה, ב"תורה" הנ"ל "בראשית עניינו ב' ראשית, ראשית בריאת העולם, וראשית דהתורה", מקדים את ראשית העולם לראשית דתורה.
ויובן על-פי מה דאיתא בתנא דבי אליהו¹⁴ "שני דברים¹⁷ קדמו לעולם, תורה וישראל, ואיני יודע איזה מהם קודם, כשהוא אומר צו את בני ישראל דבר אל בני ישראל, אומר אני ישראל קדמו", ש"מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"¹⁸.
כלומר: נשמות ישראל הם אמנם למעלה מהתורה, אבל, עניין זה גופא מתגלה על-ידי התורה, והיינו, שהתורה מגלה שנשמות ישראל הן למעלה ממנה.

14) בסה"מ תשי"א עמ' 59 (ולאח"ז בסה"ש תשי"ב עמ' 356. וש"נ).
15) ראה גם שיחת ש"פ בראשית דאשתקד ס"ב (תורת-מנחם — התוועדות ח"ו עמ' 130). וש"נ.
16) כ"ה בכ"מ בד"ח (סה"מ ה'ש"ת עמ' 61. ועוד). וראה דבא"ר פ"ד ופ"א. ב"ר פ"א, ד. ובפסחים נ"א, (ועוד): "שבעה דברים כו".

18) ב"ר שם.
19) ראה זח"ג כט, רע"ב. וראה הנסמן בנצו"ז לח"א ק"ג, א.
20) נוסח ברכות השחר.
21) ראה לקו"ת ראה כן, א. ובכ"מ.
22) ראה הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ה עמ' רלח הערה 39.
23) ראה לקו"ת ש"ה ל"ג, ובכ"מ.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת בראשית

כ"ד תשרי, מברכים-החודש מרחשוון

* ביום זה אמר הרבי את הקדישים בשלוש התפילות, כיוון שהוא יארצי"ט הרבנית מרת רחל הי"ד, אם הרבנית מרת חנה ע"ה אימו של הרבי, וכן יארצי"ט של הרה"ח ר' דובער הי"ד אחיו של הרבי.¹

* ידוע פתגם רבותינו נשיאנו: "אזוי ווי מען שטעלט זיך שבת בראשית, אזוי גייט א גאנץ יאר" [=כפי שמתייצבים בשבת בראשית, כך נמשכת כל השנה].

קידוש: למנהגנו, נזהרים גם בארה"ק שלא לקדש בליל שבת ב"שעה השביעית".²

השכם בבוקר³ יתקבצו אנ"ש לבית-הכנסת לאמירת כל התהילים בציבור⁴. אחרי אמירת כל התהילים, יאמר מי שאין לו הורים קדיש יתום. ואם יש חיוב — יארצי"ט או אבל — יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה (לפחות — יארמנו האומר קדיש) את ה'יהי רצון' שאחרי ספר זה. אחרי-כן ילמדו כשעה⁵ מאמר של חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.⁶

"דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי-כנסיות באיזה נוסח שיהיה".⁷

ההפסקות בין העולים: הבעל-קורא בבית

תהילים, כי בזמן שהוא עוסק בלימוד החסידות או שהוא "מייחד ייחודים" או שהוא בעצמו אינו יודע מה הוא עושה, ממילא אומר הוא תהילים בפני-עצמו 'מורם מעם'; לא כך היתה התקנה, אלא צריך לומר תהילים בציבור דווקא, יחד עם כל ישראל. שבהמשך לזה היא גם התקנה השניה — התוועדות שלאחר התפילה, שענין ההתוועדות הרי הוא מיוסד על אהבת ישראל... שבזמן ההתוועדות אומרים 'לחיים ומברכים איש את רעהו...' (משיחת שבת בראשית (התוועדות א) תשכ"א). נדפס גם בס' "דעים רבינס קינדער" עמ' תלב).

6) הרבי לא נהג לומר יהי רצון אחר אמירת כל ספר שבתהילים (י"א שאמרו פ"א בסוף כל התהילים. ואז צריך לומר זאת כמובן בלשון רבים, כי כולל כל הספרים), וגם כאן הציע אמירתו רק כדי ליישב יותר אמירת קדיש על כל ספר, ומשמע שלא זאת אינו נאמר.

את אמירת הפסוקים הנדפסים בספר התהילים לאומרים לפני ואחרי אמירת תהילים לא גרס הרבי כלל (ראה צילום כ"ק בשבועון 'כפר חבי"ד' גיליון 789 עמ' 11, ומשם ב'התקשרות' גיליון תמה, וגיליון תפד עמ' 17).

7) "בכנופא בבית-הכנסת דווקא" (בכל שבת) — אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"א עמ' רפא.

8) כל הענין — ספר המנהגים עמ' 30.

9) כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"א עמ' רפא — אג"ק ח"ב עמ' תקנ"ד. קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק עמ' 192.

והסביר המג"א⁸, שמה שנאמר (במסכת פסחים ובטור בהלכות קריאת-שמע), שלא ניתן לומר 'ברוך שם...' כרגיל כיוון שמשנה רבינו לא אמרו, אין בכך משום סתירה או מחלוקת על המדרש המובא כאן, אלא הכוונה היא שלא אמרו משה רבינו במפורש בתורה, כדי להצניעו מפני המלאכים.

ועדיין צריך ביאור, מפני מה צריך היה משה רבינו לקחת זאת מן המלאכים וללמד לישראל, אחר ששמעו זאת כבר מפי יעקב אבינו. ולכאורה במדרש רבה אלו הן שתי דעות שונות-חולקות. ועל-פי חסידות:

הרבי אמר בנדון⁹: "ועד שזוכים לקיום הייעוד [ו]לילה כיום יאיר", ואז יהיה גם העניין ד"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שאומרים לאחרי הפסוק "שמע ישראל גו' ה' אחד" – בגי' עין כף, שלכן לא יאמרוהו בלחש, כבזמן הזה (מפני שעדיין אין זה בגלוי, כל זמן שלא נתקיים הייעוד [ו]את רוח הטומאה אעביר מן הארץ), אלא בקול רם – ומעין זה כיום הכיפורים, שבו אומרים "ברוך שם..." בקול רם, שכן, ביום הכיפורים ישנו מעין העניין ד"לילה כיום יאיר", שלכן נוהגים בכמה מקומות¹⁰ שלא לישן בלילה יום הכיפורים¹¹.

בשאר התפילה

והנה אנו מזכירים 'ברוך שם' גם במקומות אחרים בתפילה, כמו בסוף "אנא בכוח" (שבאמירת הקרבנות, ולפני קבלת-שבת, ואחרי ספירת-העומר), והשאלה היא האם גם שם צריך לומר זאת בלחש.

לכאורה לפי דברי הגמרא בפסחים העניין של 'בחשאי' שייך רק לקריאת-שמע, אך לפי המדרש-רבה שלא קשר זאת לקריאת-שמע אלא כשבח בפני עצמו, צריך לאומרו תמיד בלחש. הצ"ח¹² כתב ליישב המנהג שאומרים בסוף הסליחות ד'יום כיפור קטן' – 'ברוך שם' בקול רם, כיוון שאין זה שייך לקריאת-שמע. אבל בשם קבלת האר"י¹³ מובא, שתמיד צריך לומר זאת בלחש.

(8) ס"ק ח.

(9) שיחת י"ט כסלו תשט"ו סל"ה, 'תורת מנחם – התוערויות' תשט"ו ח"א עמ' 154.

(10) ראה שו"ע ס' תרי"ט ס"ו, מג"א ואחרונים.

(11) וראה במקור חיים כאן ס"ב, שכתב "המנהג שיעמוד באמירתו, ונכון הוא כמו שכתוב (ישעיה ו) 'שופים עומדים', ורוק".

(12) פסחים שם. הובא גם בקיצור שו"ע (בהערות המחבר, 'לחם הפנים', לר"ס צו – ובטעות נדפס בכותרת טור זה 'מסגרת השלחן', ראה הנדפס בהמשך הטור ובטור שממולו). וראה מה שהביא ע"ז בס' אשי ישראל פ"כ הע' כ, פל"ט הע' ל ופמ"ו הע' מט.

(13) בשער הכוונות להאריז"ל (רף נה טור ג) מבואר בקריאת-שמע שעל-המיטה לומר אנא בכח, ומסיים: "וכבר נתבאר לעיל, שאחר כל זה יאמר 'ברוך שם' וכו' בלחש. וכך מופיע בכל סידורי הספרדים תמיד באמירת 'אנא בכח'.

בגוף דווקא, שאז נעשית מהות בפני עצמה. מלאכים, כמאמר רז"ל "אפקוהו למט"ט כו"³⁰, וכמדובר אתמול²⁴ בעניין "בן חכם ישמח אב"²⁵, ש"בן חכם" קאי על נשמות ישראל, שנקראים "בנים" כיוון שהם בבחינת מהות בפני עצמה, ירידה, אבל כיוון שאליהו ומט"ט היו לפני זה

כ"ק מו"ח סיפר גם ל"י על זה, בודעו שמה שמספר ל"י
הנה סוף-סוף יתפרסם הדבר, כמו כ"י שיש בו חורים,
שכאשר מכניסים בו דבר, יוצא הוא מצידו השני...

וזהו גם שהנשמה היא "חלק אלוהי"²⁶, בני אדם (שהרי "הנוח הוא מט"ט"³³) – שייך בהם עניין של ירידה.

אמנם, תירוצ זה אינו מספיק, שהרי ישנה גירסא בגמרא³⁴ "הוציאו לגבריאל כו"³⁵, וגבריאל לא היה אדם לפני זה.

ולכן יש תירוצ נוסף – ובהקדם שעל-דרך זה מצינו בעניין המלאכים שנקראים בשם "עומדים", כמו שכתוב³⁵ "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", דלכאורה אינו מובן, הרי מששת ימי בראשית אומרים המלאכים שירה בכל יום, וידוע³⁶ ששירה היא עניין של עשייה, ואם-כן, למה נקראים בשם "עומדים"? – והתירוץ על זה³⁷, שהעלייה שעל-ידי אמירת שירה היא עלייה שבערך, והיינו, שכל העליות של המלאכים אינם אלא בהמדרגה שלהם, ולכן נקראים בשם "עומדים".

ועל-דרך זה בנוגע לענייננו – שהכוונה במה שנתבאר שאצל מלאכים לא שייך עניין של ירידה, היא, שלא שייך אצלם ירידה קדמה לכל דבר.

ורידה זו – וממילא גם העלייה שעל-ידיה – ישנה בנשמות דווקא, ולא במלאכים.

ד. ומה שמצינו עניין של ירידה גם אצל

(31) ב"מ פה, סע"ב.
(32) ראה סה"מ תרכ"ט (בהוצאת תשנ"ב) ריש עמ' קסה.
(33) תוד"ה פסוק – יבמות טז, וראה תיב"ע פרשתנו ה, כד. זח"א פרשתנו כו, רע"א. ועוד.
(34) יומא עז, א (ע"פ דפ"י וע"י).
(35) זכריה ג, ו.
(36) ראה לקו"ת ברכה צח, א. ובכ"מ.
(37) ראה סה"מ תר"ס עמ' קז.

(24) בהמאמר ד"ה להבין עניין שמע"צ פ"ו (תו"מ) ח"י עמ' 96.
(25) משלי יא, טו, כ.
(26) איוב לא, ב. תניא רפ"ב.
(27) ראה שער-הכוונות עניין ר"ה. פע"ח שער ר"ה. ועוד.
(28) ירמיהו ב, כו.
(29) תניא ספכ"ד.
(30) חגיגה טו, א.

בתכלית שהיא באין ערוך, שכן, הירידה ד'אפקוהו כו" אינה אלא ירידה שבערך, שאין זה אמיתית עניין הירידה, אבל ירידה אמיתית, שלא בערך, כמו עניין המיתה, אינה שייכת במלאכים, וכמו כן לא שייך אצל מלאכים עניין הירידה למטה בעולם הזה (והראיה לזה – מעניין "הנפילים"³⁸, שכשירדו לעולם הזה נפלו לגמרי ממדרגתם ונשארו למטה³⁹).

מה שאין-כן נשמות – יורדות למטה בעולם הזה, בידיה שבאין ערוך, ועד ששייך בהן עניין של מיתה, שזהו עניין הפכי לגמרי, וכמו כן יכולים להיות גרועים יותר אפילו מבעלי-חיים⁴⁰, דכיוון שיש בהם שכל, יכול להקיים בהם "חכמים המה להרע"⁴¹.

– פעם היה אחד שהצטיין ביותר בכשרונותיו, אלא שהיה "פרא אדם", ובמילא, כל המעלות שהיו אצלו, רק קלקלו!... אילו לא היו לו כשרונות מיוחדים, לא היו יודעים שהוא "פרא אדם", ורק בגלל כשרונותיו התבלט בכל מקום... כשהיה בא בין "מנגנים" – ראו מיד שהוא "שוטה"; כשהיה בא בין אנשי "מדע" – היה מתחיל לדבר בענייני "מדעים", באופן שראו שהוא "פרא אדם"; וכשהיה מתחיל לדבר בענייני לימוד – היה מחבר זה לזה עניינים שאין כל שייכות ביניהם...

ועל-דרך זה ישנו הפתגם של ר' יצחק מתמיד שאמר בפני כ"ק מו"ח אדמו"ר באטוואצק בהתוועדות של שמחת-תורה (שקביעותו היתה כקביעות שנה זו)⁴² – בהתוועדות הנ"ל שנתה הר"י מתמיד הרבה משקה, באופן של "קודם הצמצום", והתחיל לומר לכ"ק מו"ח אדמו"ר מה שהונח אצלו ("וואס בא אים האט זיך אפגעלייגט") – שהתואר "יודע את ריבונו ומתכוון למרוד בו"⁴³ שייך רק על חסיד, כי: גויים – אינם שייכים

ד. ועל-פי זה יובן הטעם שבתורת הבעש"ט הנ"ל מקדים עולם לתורה – דכיוון שנשמות הן למעלה מהתורה, ואמיתית מעלתם היא בירידתם בעולם, שהתגלות מעלת העולם היא אמנם, כשם שהתגלות מעלת הנשמות גופא היא על-ידי התורה (כנ"ל ס"א), כך גם בנוגע למעלת העולם, שהתגלות מעלת העולם היא על-ידי התורה, והיינו, שדווקא כאשר העולם מתנהג על-פי התורה אזי מתגלית מעלת העולם.

ד. ועל-פי זה יובן הטעם שבתורת הבעש"ט הנ"ל מקדים עולם לתורה – דכיוון שנשמות הן למעלה מהתורה, ואמיתית מעלתם היא בירידתם בעולם, שהתגלות מעלת העולם היא אמנם, כשם שהתגלות מעלת הנשמות גופא היא על-ידי התורה (כנ"ל ס"א), כך גם בנוגע למעלת העולם, שהתגלות מעלת העולם היא על-ידי התורה, והיינו, שדווקא כאשר העולם מתנהג על-פי התורה אזי מתגלית מעלת העולם.

(42) ראה סה"ש תרצ"ז עמ' 200 ואילך. וראה גם תורת-מנחם – התוועדות ח"ד עמ' 224.
(43) תר"כ ופרש"י בחוקותי כויד, ועוד.
(44) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות

(38) פרשתנו ו, ובפרש"י.
(39) ראה פד"א פכ"ב. יל"ש פרשתנו רמז מד.
(40) ראה תניא פכ"ד.
(41) ירימה ד, כב.

"ברוך שם... בלחש"

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

הלכה פסוקה היא, ש'ברוך שם...' בקריאת-שמע נאמר בלחש. בטעמו של דבר אמרו בגמרא¹, שבשעה שביקש יעקב אבינו גלות את הקץ לבניו – נסתלקה ממנו שכנה. אמר: שמא יש בכם אחד שאינו הגון?! פתחו כולם ואמרו: "שמע ישראל, ה' אלוהינו ה' אחד", כלומר: שמע מאיתנו, אתה ישראל אבינו, כשם שאין בליבך אלא אחד – כך אין בליבנו אלא אחד. מייד פתח יעקב ואמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" [הודה לה' על כך]. אמרו חכמים: איך נעשה? נאמר "ברוך שם..." – לא כתבו משה בתורה; לא נאמר – הרי אמרו יעקב? התקינו לאומרו בחשאי.

לאחר מכן, מביאה הגמרא: "אמר רבי יצחק: אמרי רבי רבי אמי: משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה. אם תאמר – יש לה גנאי, לא תאמר – יש לה צער, התחילו עבדיה להביא לה בחשאי". ומבואר בחסידות², שהוא עניין ירידת המלכות (בת מלך) לברר בירורים דבי"ע, שהם עולים למעלה ביותר, כטעם וריח מדבר חריף וחמוץ שמישיב את הנפש ('ציקי קדירה'), אלא ש"כבוד אלוקים הסתר דבר", ויש גנאי בזה אף שנהפך לאור, ורק לעתיד לבוא שיוזכר ויבורר הרע לגמרי אז יאמר בקול רם. וכעת הוא 'בחשאי' בקבלת עול בשפלות והכנעה כעול פשוט דעבד, 'וזהו באמת דבר חידוש ונפלא אשר נראה בעליל, שכל עבודה האלוקית עכשיו הוא רק בקו השמאל דגבורה שבתענוג האלקי, שמלובש בהיפוכו...".

ביום-הכיפורים

בהלכות יום-הכיפורים בטור³ כתב: "ונוהגין... לומר 'ברוך שם...' בקול רם. וסמך לדבר במדרש ואלה הדברים רבה, בפרשת ואתחנן: כשעלה משה לרקיע – שמע למלאכי השרת שהיו מקלסין להקב"ה 'ברוך שם...', והורידו לישראל. למה הדבר דומה? לאדם שגנב... חפץ נאה מתוך פלטרין של מלך, נתנו לאשתו ואמר לה: אל תתקשטי בו אלא בצנעא בתוך ביתך. לכן כל השנה אומרים אותו בלחש. וכיום הכיפורים אומרים אותו בפרהסיא, לפי שאנו כמלאכים" (עכ"ל המדרש).

(1) רמב"ם פ"א מהל' ק"ש ה"ד. טור וש"ע סי' ס"ג ונו"כ. שו"ע ארה"ז שם סי"ג.
(2) פסחים נו"א, הקטע הראשון – ע"פ מה שנעתק בשו"ע ארה"ז שם.
(3) ברמב"ם (הל' ק"ש פ"א ה"ד) כתב, ש"ציונים וזרזים על ייחוד השם... ושאל אותם: בניי, שמא יש בכם פסלות מי שאינו עומד עמי בייחוד השם?... ענו כולם ואמרו 'שמע ישראל...'. ומבאר הכסף משנה, שמה שאמר: "שמא יש במיטתי פסול" היינו רק מכאן ואילך, שמא יש בלב אחד מהם 'שורש פורה רש ולענה'. ומסיים: "ומצאתי בספרי על פסוק 'שמע ישראל': כשנפטר יעקב אבינו מן העולם, קרא לבניו והוכיחם כל אחד בפני עצמו, וחזר וקרא כולם כאחד. אמר להם: שמא בלבבכם מחלוקת על מי שאמר והיה העולם? אמרו לו: שמענו (מ' בקמץ, ע' בצירי!) כשם שאין בליבך מחלוקת, כך אין לבנינו מחלוקת על מי שאמר והיה העולם".
(4) תורת חיים שמות תרג, ב"תרג, ועיין גם בהמשך תערי"ב ח"א עמ' תלד"ת.
(5) סי' תרי"ט, הובא בשו"ע הבי"ט ס"ב. במג"א ס"ק ה ובשו"ע ארה"ז ס"ט הובא גם הטעם.
(6) פרשה ב אות לו.
(7) בילקוט מפרשים בשו"ע השלם הביא מס' טהרת השלחן שכתב 'ולעניין נשים, עיין לעיל סי' תרי"ב באר היטב ס"ק ג' – שם (ובשו"ע רבינו שם ס"ט) איתא שאינו יכולות להיות כמלאכים (לעניין בגדי לבן), והכוונה שהן לא יאמרו זאת בקול.

פרשת בראשית

בראשית (א,א)

"בראשית" נמי מאמר הוא (ראש-השנה לב)

מדוע לא נאמר במפורש "ויאמר" גם במאמר זה?
 מובא בספרי המקובלים, שתחילה האציל הקב"ה את האותיות, כנאמר, "בראשית ברא אלוקים את" – קודם נבראו האותיות מא' ועד ת', ועל-ידי האותיות ברא ה' את כל העולם.
 נמצא שהבריאה הראשונה, היינו האצלת האותיות, היתה במחשבה בלבד, ללא אמירה (כי אמירה אפשרית רק לאחר שיש כבר אותיות). משום כך לא נאמר בבריאה הראשונה "ויאמר", כי היא לא היתה על-ידי מאמר ודיבור, אלא בבחינת מחשבה בלבד.

(אור-תורה בראשית דף ב עמ' א)

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (א,א)

"בראשית" – ראשית ותחילת עבודת ה' היא, "ברא אלוקים" – לגלות ("ברא" מלשון גילוי, כמאמר (חולין מג) "שמה הבריא", דהיינו שמה יקיב ויצא לחוץ) את שם אלוקים, "את השמים ואת הארץ" – המצוי בתוך השמים ובתוך הארץ.
 ראשית עבודת האדם לבוראו היא לגלות את האלוקות המוסתרת בעולם ("עולם" מלשון העלם).

(כתר-ש"טוב – הוספות, סימן ד, עמ' 10)

* * *

"בראשית" – ב' ראשית, התורה וישראל.
 "ברא" – לשון בריאות, "אלקים" – בגימטרייה "הטבע".
 "בראשית ברא אלקים" – בני-ישראל, על-ידי העבודה בתורה ומצוות, "מבריאים" את הטבע, בכך שהם מגלים את תוכנו הפנימי ואת תכלית בריאתו.

(ספר-המאמרים תרצ"ט עמ' 72)

* * *

שמים – עניינים רוחניים.
 ארץ – עניינים גשמיים וחומריים.
 "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" – על יהודי לזכור תמיד שכל מה שיש לו, הן הרוחניות שלו (תורתו וחכמתו) והן הגשמיות שלו (עושר, בריאות וכדומה), הכול בא לו מאת הקב"ה.
 אל לו לאדם לשגות ולחשוב ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" – אלא כשם שהקב"ה בורא את העולם כולו בכל רגע, כך הוא בורא גם את ההשפעה הפרטית הנשפעת לו.

(לקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 437)

וזהו הביאור במה שכתוב בתורת הבעש"ט "בראשית ענינו ב' ראשית, ראשית בריאת העולם, וראשית דהתורה": שהראשית דעולם קודמת אמנם לראשית דתורה, אבל, מעלת הראשית דעולם היא על-ידי הראשית דתורה, צריך להיות אופן העבודה בזיוכך העולם גופא, דהיינו, לא לשובור את העולם, אלא לזכך את העולם ולעשותו כלי לאלוקות, כידוע פירוש הבעש"ט על הפסוק "כי תראה חמור גר", שעם היותו "חמור" (מלשון חומר), מכלל-

בהתוועדות שתה הרב ייצחק מתמיד" הרבה משקה,
 והתחיל לומר ל"כ"ק מו"ח אדמו"ר שהונח אצלו שהתואר
 "יודע את ריבונו ומתכוון למו"ד בו" שייך רק בחסיד...

שזהו הפירוש בענין ראשית דעולם – כשיש מקום, "עוזב תעזוב עמו" – לעשות את לאחרי זה הראשית דתורה.

וכאשר ישנו העניין דבראשית באופן האמור – אזי "ברא אלוקים", שמתגלית כוונת הבריאה שהתהוותה משם אלוקים (כהמשך תורת הבעש"ט).

וכיוון שהמעלה היא בעולם דווקא – לכן

מקום, "עוזב תעזוב עמו" – לעשות את הגשמיות גופא כלים לאלוקות.
 (קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת בראשית, מברכים החודש מרחשוון (התוועדות א) ה'תשי"ד; יתורת-מנחם – התוועדויות ה'תשי"ד, חלק ראשון (י), עמ' 106-112 – בלתי מוגה)

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
 ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
 מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
 "התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

"בראשית" - כל העולם מושפע ממצבם של ישראל

הייתכן שבזמן הגלות יישב יהודי "שאנני"?

איתא בזכריה (א,ז ואילך) [...] "ויאמר אלי המלאך הדובר בי, קרא לאמור, כה אמר ה' צבאות קנאתי לירושלים ולציון קנאה גדולה", "וקצף גדול אני קוצף על הגויים השאננים, אשר אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה". [...] הקצף של הקב"ה, ועד לקצף גדול: הייתכן ש"כל הארץ יושבת ושוקטת", אומות העולם יושבים "שאננים" - בה בשעה שבני-ישראל מתייסרים בגלות?!!

[...] והנה, על-פי מאמר רו"ל "בראשית" - בשביל ישראל כו", היינו, שכל העולם כולו נברא בשביל בני ישראל, מובן, שמצב העולם הוא לפי ערך וביחס למצבם של בני-ישראל. ולכן, כאשר רואים ש"כל הארץ יושבת ושוקטת", "הגויים השאננים" - הרי עובדה זו מהווה הוכחה שסיבת הדבר היא - מפני שישנה "פירצה" בהנהגתם של בני-ישראל בעניין זה:

ישנם יהודים שלא איכפת להם העובדה שנמצאים בגלות. יש להם את כל צורכיהם הגשמיים והרוחניים - טוענים הם - ולכן, לא איכפת להם שנמצאים עדיין בגלות! ועד כדי כך שיושבים בשקט ובמנוחה - "שאננים" - ללא כל דאגות!...

[...] הייתכן שבזמן הגלות יישב לו יהודי "שאנן", ללא כל דאגות - כיצד יכול הוא לשקוט על שמריו בידועו שנמצאים במעמד ומצב ד"בנים שגלו מעל שולחן אביהם"?!?

פירוש המילות ד"לישועתך קיוונו כל היום" הוא - לא רק שישנם רגעים ספורים במשך היום שבהם חושב הוא אודות הגאולה העתידה מתוך תקווה וציפייה, אלא - שמצב זה ("לישועתך קיוונו") הוא "כל היום", כל היום ממש, והרי פשוט שלא ייתכן שיהודי יעמוד בתנועה ורגש ד"לישועתך קיוונו כל היום", וברגע זה עצמו יישב רגוע, בשלווה ושאננות מוחלטת, ללא כל דאגות!...

וכאשר ישנם יהודים שיושבים "שאננים" - מהו הפלא, אפוא, ש"כל הארץ יושבת ושוקטת", "הגויים שאננים"?!...

[...] כל יהודי - אפילו פשוט שבפשוטים - יודע אודות המושג ד"תיקון חצות", וזאת - גם אם הוא בעצמו אינו עורך "תיקון חצות", ומעולם לא ראה איך שעורכים "תיקון חצות". [...] והנה כל העניין ד"תיקון חצות" תוכנו - להצטער ולהתאבל על כללות עניין הגלות, כמוודגש ומבואר בארוכה בכל הפסוקים והפיוטים שאומרים ב"תיקון חצות" וביניהם - ביטויים רבים בתוכן האמור, שבני-ישראל אינם מסוגלים לסבול עוד את צער הגלות!

[...] ופשיטא שאין הכוונה שלאחרי עריכת "תיקון חצות" יילך "לישון", ולמחרת בבוקר לא יישאר שום רושם מזה....

(מהתוועדות שבת קודש פרשת משפטים היתשד"מ, תורת מנחם - התוועדות היתשד"מ, כרך ב, עמ' 982-990 - בלתי מוגה)

העולם, ואף שנאמר זה בנוגע ליום השבת הכללי בביאת משיח צדקנו, אבל מובן מזה גם-כן שמעין ודוגמה לזה הוא בכל שבת ושבת.

בכבוד ובברכה.

ומכאן תשובה גם-כן לאותם הטועים, או על-כ"פנים מטעים אחרים, לומר אשר שמירת שבת הוא אך ורק עניין פרטי של כל אחד ואחת ואין להתערב להשתדל ולהתעסק בה וכולי. וכידוע הדוגמה בנוגע לכל עניין של תורה ומצוות, שהמעשה בלתי רצוי של איש ואשה היהודים, אף כי בחייהם הפרטיים - הרי זה בדוגמת אנשים רבים השטים בספינה המטולטלת בים של מים זדונים והים הולך וגועש, שכל הנוקב חור בתאו ובד' אמות ישל'ו בהספינה מסכן את הרבים, והמשל מובן.

והיחידון אשר בקרוב ממש נראה ונוכה, בסגנון

גורטור בכפר-חב"ד

לפנינו מכתב הרה"ח הרב שניאור-זלמן גרליק, רבו הראשון של כפר-חב"ד, על-דבר החלטת התושבים להימנע משימוש בחשמל בשבת, ולדרוש את התקנת הגנרטור בכפר. מהמכתב נראה כי היו תושבים שלא עמדו על גודל חשיבות הדבר ורק לאחר ש"התקבל מכתב מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א שברור הדבר שמאוד לא נוח לו השימוש בחשמל בשבת-קודש", התקבלה ההכרעה.

Rabbi S. Z. GARELIK
Kfar Habad
Israel

שניאור זלמן במוהר"י ז"ל גרליק
רב ומד"א בכפר חב"ד
אה"ק חבביא

ב"ה כפר חב"ד, יום י"ט לתשרי ה'תשנ"ב

לצנ"ט תושבי הכפר

נמשחננו בביאכנ"ס בדבר ענין החשמל, שנחלט מכבר כי בפני אב"ד אה"ק כח"י"ב בכל לתתנו בכלל על כל החיבור ולהיזהר בכלל מכל חשש איבוד זכרנו בנוגע לענין שמירת ש"ק, שנהוץ לענות גנרטור כללי, אך עד שייגמר היו דין כפי"ט הנזכרים בביא"ט כלהדליק החשמל.

אך עתה בהתקבל מכתב מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א שברור הדבר שכאז לא נוח לנו אס"מ"ש בחשמל כש"ק, ונזכרנו שכולנו מסקורדי"ם שלי"ו כח"י"ב"ב לבלגה ר"נן קדשו.

השכחנו בלי"ג לתייזר בזה בתבלי"ת המשרי"ט שלא לתתנו בחשמל, ולהזדו"ד שייגמר הגנרטור בהקדש, וכלשו"ן כ"ק אדמו"ר שליט"א **איתנו שבת אה"ק קודש"א**.

ועל זה כמב"ר על החתום
למב"ר המ"ר ש"ק
שמע"ה ב"ר כל המעלות.

בשמחה ובהשראה. ומכיוון שהעיקרון הגדול של תורתנו הוא "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) בוודאי תשתמשי בהשפעה הטובה שלך על חברות ושכנות כדי לוודא שגם הן מקיימות מצווה גדולה זאת באופן דומה.

בברכה, חייק

נ"ב: בקשר לאמור למעלה, ברצוני להדגיש נקודה חשובה מאוד, והיא, שכל שמתבטע או שטר דולר זה הוא חשוב, זה עדיין מוקצה, וכמו כל כסף אחר, אסור לנגוע בו בשבת.

לתוספת ברכה מה' יתברך

להלן מכתב חתום על-ידי המזכיר ("בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א") – כ"ו בניסן ה' תשכ"ט (איגרות-קודש, כרך כד, עמ' קכב-ג):

כבוד מר משה בן נחום שי

מרכז הוועידה למען השבת, ת.ד. 9 תל אביב

שלום וברכה!

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו לאשר קבלת מכתבו בקשר לוועידה הארצית השנייה למען השבת העתידה להתקיים בימי כי"ג כי"ד אייר הבע"ל.

ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שלוחה למארגנים ולכל המשתתפים אשר חפץ ה' בידם יצליח לחזק שמירת השבת, שהוא הכרחי וחינוני בכל מקום וביתר שאת וביתר עוז בארצנו הקדושה, אשר תמיד עיני ה' אלוהינו בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

ובוודאי למותר להאריך בגודל חשיבות שמירת שבת ששקולה כנגד כל המצוות, כמאמר חכמינו ז"ל. ורואים גם במוחש אשר גדול כוחה של שבת קודש להמשיך ומקדושה בחיי אדם ואשה הישראלים במשך ימות החול שלאחריה והיה גם חול זה לקודש.

ואם האמור בתוקפו המלא בכל התקופות, על-אחת-כמה-זכמה בימינו אלה אשר כל בני ישראל בכל מקום שהם יזקוקים לתוספת ברכה מה' יתברך שומר ישראל, שהרי סגולה מיוחדת למצוות שבת, וכפירוש חכמינו ז"ל שבת שמשבית מניקין מן

הבית נהנה מהיתרונות של אור הנרות, שמאירים את הבית וכן את השולחן שלידו בני המשפחה יושבים לסעודת השבת והיום טוב.

עם זאת, החשיבות של מצווה זאת מגיעה עמוק יותר מאשר עצם ההארה של הבית במונן הפשוט, שכן היא גם עושה אותו בית מואר ברוחניות, בהתאם לנוסח הברכה שנאמרת לפני הדלקת הנרות: "אשר קידשנו במצוותיו". לפיכך, רצוי מאוד שלמצווה חשובה שכזאת תהיה "תזכורת" מיוחדת, כדי להדגיש עוד יותר את המשמעות העמוקה של מצווה זאת. דברים שונים מסוגלים לשמש תזכורת למצווה. המתאים ביותר יהיה דבר שאינו מכוון מדי, ועם זאת הוא מביע את המשמעות של המצווה הגדולה של הדלקת נרות. לכן הדרך המתאימה ביותר היא לקשר את המצווה לכסף, מכיוון שהכסף הוא אמצעי שעל-ידו אדם מקיים את מצוות הצדקה, שהיא מצווה גדולה באופן מיוחד, מכיוון שהנותן היה יכול כמונן להשתמש בכסף לצרכיו האישיים, ולמרות זאת הוא נותן זאת באופן לא-אנוכי לאדם נזקק, ובכך הוא מציל חיים, כפי שחכמינו ז"ל הדגישו (תניא, חלק א, פרק ל"ז).

השייכות המיוחדת של צדקה לעניין הדלקת הנרות לפני שבת ויום-טוב נעוצה בעובדה שכפי שחכמינו ז"ל מסבירים, הדלקת הנרות היא פעולה של תיקון למעשה הרע שעושה על-ידי האשה הראשונה, ואם כל האנושות, חוה, אשר בחטא של האכילה מהפרי האסור גרמה לכך שינר ה', נשמת אדם" (משלי כז, ב) – של אדם הראשון – יכבה (תנחומא, בראשית, יא, א). על-ידי הדלקת הנרות, האם והבת היהודיה מתקנות מעשה זה של כיבוי ה"נר". ולכן, ראוי במיוחד לקשר הדלקת נרות עם צדקה, משום שגם צדקה, כפי שהוזכר למעלה, היא מעשה של הצלת חיים.

זוהי אפוא, בתמציתיות, אחת המשמעויות של המטבע או שטר הדולר שמתלווה לימצע הדלקת הנרות, ואשר מיועד לצדקה, או, אם מישהו רוצה לשמור אותו מטבע או שטר של דולר מסויים בתור מזכרת, ניתן להחליף אותו בסכום זהה שיינתן לצדקה. כל זה מיועד לעורר תשומת לב ולהדגיש את החשיבות של הדלקת הנרות, הן עבור האדם שמדליק אותם והן עבור כל הבית היהודי.

ייתן השם יתברך שתקיימי מצווה גדולה זאת

"כפי שמתייצבים בשבת בראשית"...

חובת לימוד חסידות בשבת והברכות למקיימים זאת □ זכות מצוות הדלקת נש"ק וביאור הקשר הפנימי בינה לבין מצוות צדקה □ רפואה שלמה למדליקה נרות שתיתן צדקה קודם לכן □ הוראות, סיפורים וניצוצות הקשורים בשבת-קודש

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

"רושם" על כל השבוע

שנה קודם לכן – בשבת-קודש פרשת תישא תשי"ז ('תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ז, חלק יט, עמ' 109) – דיבר הרבי באותו עניין:

וכיוון שהשבת מברכת את ימי השבוע שלאחריה – הרי זה פועל שגם במשך השבוע ילמד חסידות, ואפילו בשעה שלומד נגלה, או אפילו בשעה שעוסק בענייני הגשמיים, יהיה ניכר הרושם של לימוד החסידות שבשבת; בהעניינים הגשמיים – "לא תבערו אש" – שיהיו ללא התלהבות ולהט ("יאן א קאך"), ובלמוד הנגלה – יהיה ניכר שזהו יהודי שלמד חסידות.

והרבי סיים את דבריו ש"מתברכין כולהו יומין" כפשוטו בגשמיות, בבני, חיי ומזוני רווייה.

פרשת-השבוע, מדרש והלכות

"לשאלתה אודות לימוד וקריאה ביום השבת קודש – המתאים ביותר: פרשת השבוע, מדרש על הפרשה, הלכות שבת. כמה מאלה נעתקו גם לאנגלית" – כתב הרבי לפלוגית (איגרות-קודש, כרך כג, עמ' תטו).

צדקה לפני נרות שבת

בשנת תשי"ב נכנס אל הרבי איש-עסקים, בלוויית שותפו הרה"ח ר' יחזקאל בסר, מראשי

על הפסוק "ויקהל משה" איתא במדרש: "אמר הקב"ה (למשה) עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפנייהם ברבים הלכות שבת כרי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת ולכנסו בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה".

ומבואר בכמה מקומות שעיקר עסק התורה ביום השבת צריך להיות בפנימיות התורה, כי, יום השבת הוא למעלה מעניין הביורדים ("בורר" בשבת אסור), ולכן צריך להיות עיקר הלימוד בפנימיות התורה, שהיא עץ החיים, אילנא דחיי, למעלה מעץ הדעת שהוא אילנא דחיי, למעלה מעץ הדעת שהוא אילנא דטוב ורע שקשור עם לימוד אסור והיתר כו'.

לכן – קבע הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת תישא תש"י ('התוועדות' תש"י, כרך ב, עמ' 188) – יש לעורר על-דבר לימוד דא"ח ביום השבת-קודש, וכשבאים לבית-הכנסת בשעה התשיעית בבוקר צריכים למצוא את הקהל לומד חסידות.

תלמידי הישיבה, ציין הרבי, מתחילים לימוד החסידות עוד לפני זה, על-פי סדרי הישיבה, אבל בעלי-בתים, צריכים לבוא לכל הפחות בשעה התשיעית ללימוד חסידות.

אגו"י בארה"ב (שסיפר על כך בראיון ל'כפר חב"ד):

"נכנסנו ליחידות בשתיים וחצי לפנות בוקר, הרבי קיבל אותנו בחמימות ובמאור פנים. הרבי אמר לשותף לשבת והוא התיישב, ולאחר מכן הרבי פנה אלי ואמר לי לשבת. אמרתי: 'אני לא יושב, אני חסיד'."

"כאן הוציא השותף את הפתקה עם השם ונתן לרבי, פניו של הרבי השתנו בבת-אחת והוא הסתכל בפתק ברצינות עמוקה, הבחנתי בשינוי, אז בעצם ראיתי לראשונה שהוא רבי!..."

"לאחר מכן סיפר הלה את כל השתלשלות העניינים עם החולה – קרובת משפחה שעברה ניתוח להסרת גידול ממאיר, והגידול חזר, ודעת הרופאים היתה חלוקה אם לנתחה שוב אם לאו. הרבי שאל שאלות אחדות. לפתע שאל הרבי באידיש: 'היא רתית?'"

"לא', הייתה התשובה. הרבי הוסיף ושאל: 'היא עצמה יודעת את מצבה?'"

"– 'איני יודע'."

"הרבי אומר: 'שתיקה על עצמה לעשות משהו שיהיה לטובתה'."

"השותף: 'כמובן, אם זה לא דבר קשה'."

"הרבי: 'למשל שתדליק נרות שבת'."

"השותף שלי עונה: 'אני בטוח שהיא מדליקה נרות'. ואז הרבי שאל בהתרגשות: 'אז איך אמרת על יהודייה שהיא לא יודעת כלום ביהדות?'"

"הרבי היה ממש נסער. הלה עונה 'אבל אני לא יודע עד כמה'. אז הרבי אמר 'נגיד שאפשר לפעול אצלה שלפני שהיא מדליקה נרות שבת תיתן כמה פרוטות לצדקה'."

"והרבי כמו סיכם את השיחה: 'אל תדאג, הכול יהיה בסדר'."

"היחידות נמשכה יותר משעתיים. הרבי התעניין בשותף – האם יש לו ילדים, איזה חינוך הם מקבלים, ודובר על כך באריכות."

"היה לשותף ילד קטן, והרבי עורר אותו מאוד לשלוח אותו, כשיגדל, ללמוד בישיבה."

שותפי אמר שהוא רוצה לשלוח אותו לקולג', כדי שבנו יהיה מלומד. הרבי ענה לו: 'תגיד לי, נכון שלא היית רוצה שיתחתן עם גויה?'"

"השותף הנהן והרבי המשיך בסבלנות: 'הוא ילך לקולג' וימצא בחורה שתמצא-חן בעיניו, למה שלא ייקח אותה?'. הלה הנהן בהסכמה – 'באמת צריך לחשוב על כך'. הרבי המשיך לדבר על כך באריכות."

"כשיצאנו מחדרו של הרבי שאלתי את השותף שלי, 'נו, מה אתה אומר', והלה ענה לי: 'הוא יהודי פיקח. אינני מסכים לדעות שלו במאה אחוז, אבל את הבן שלי אשלח לישיבה'. ברבות הימים הוא באמת שלח את בנו לישיבה."

"למחרת הגיע השותף למשרד ואמר: הבוקר התקשר אלי אחד הרופאים ושאל איפה הייתי. כשעניתי שהייתי אצל הרבי, אמר שאמש ערכו הרופאים התייעצות והחליטו לנתח. כשפתחו את המקום ראו שלא היה שום דבר, התברר שבניתוח הקודם שכחו במקום התיכת תחבושת וזו גרמה לדלקת..."

"חודשיים שלושה לאחר-מכן קיבלתי טלפון מהמזכירות: 'הרבי שאל מה שלום שולמית בת פלונית'. אמרתי שהכול בסדר. התפעלתי מאוד מהעובדה שחודשיים-שלושה לאחר היחידות' הרבי זכר לשאול עליה'."

משיח אילמים

כב' במרחשון תנש"א (זורע צדקות' עמ' 120) עברה במהלך חלוקת השטרות לצדקה, אישה שהצביעה על בתה שאינה יכולה לדבר, הרבי הגיב ואמר: 'ה' יברך אותה שתדבר ושתברך את הנרות. היא מדליקה נרות שבת?'"

האם: "כן, היא מדליקה, אולם היא לא מברכת מכיוון שאיננה יכולה לדבר'."

כ"ק אדמו"ר: "אזי תדברי עמה, שבערב שבת הבאה תנסה לברך גם-כן כדיבור. את תדליקי את הנרות בתחילה ותאמרי את הברכה, והיא תחזור אחרייך'."

מתי מתחיל "ערב שבת"?

"ערב שבת' כמובן הרחב, מתחיל מיום ראשון בשבוע" – כך מתבטא הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת דברים תשמ"ז ('התוועדות' תשמ"ז, כרך ד, עמ' 172 הערה 71). ראייה לדבר, מדברי חז"ל אודות הנהגת שמאי הזקן ש"מצא בהמה נאה (ביום ראשון) לוקחה ואומר זו לשבת", הרי יתכן שלאחרי-זה ימצא "אחרת נאה הימנה", ובמילא "אוכל את הראשונה בחול" (שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן אורח-חיים, סימן רמב, סעיף י); מה-שאינ-כן – מסיים הרבי – "ההכנה ד'ערב שבת' כפשוטו, יום השישי, היא באופן שבוודאי 'יאכל בשבת'."

הרבי כותב לילדה

כזכור, בשלהי שנת תשל"ד הכריז הרבי על מבצע הדלקת נרות שבת-קודש. הרבי נהג לשגר שטר של דולר למקבלות על-עצמן להדליק.

בספר 'מורה לדור נבוכ' (עמ' 237) מופיעה איגרת ארוכה ומאלפת של הרבי לנערה מניו-יורק, שבמכתבה אל הרבי ביקשה מידע על המשמעות של שטר ה'דולר' שקיבלה בקשר ל'מבצע הדלקת נרות'. וכך כותב לה הרבי:

למעשה, יש לזה הרבה היבטים, אבל אני מוכרח להגביל את עצמי כאן לאחד או שניים מהם. אבל ראשית, כמה מילים שמובילות אל הנושא.

כפי שאת יודעת, יהודים מצויים לזכור ולקיים את כל המצוות של תורתנו, אבל יש מצוות מסוימות שהתורה מדגישה במיוחד יחד עם המצווה: "זכור": דוגמה מוכרת אחת, היא אחד מעשרת הדברות: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כח); כך גם הציווי לזכור את יציאת מצרים בכל יום מימות השנה; ומצוות שונות אחרות. אבל המצווה המרכזית בכל הזכירות הללו, היא המצווה לזכור את היום שבו קיבלנו את התורה בהר סיני, אותו אנחנו חוגגים בשבועות: "פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו' יום אשר עמדת לפני ה'

אלוקיך בחורב (סיני)" (דברים ד, ט"ז).

הסיבה שהתורה מצווה עלינו לזכור אותם מאורעות חשובים מאוד, מובנת מאליה, משום שיהודי חי בעולם הומה פעילות סואנת של כל מיני דברים חומריים שמסיחים את דעתו ותשומת ליבו ממה שהוא באמת חשוב ונצחי. אנחנו כמובן מדברים על דברים "כשרים", כמו אכילה ושתייה, עשיית עסקים וכו', דברים שכולם חייבים להיעשות בהתאם לשולחן-ערוך. עם זאת, מכיוון שאדם מעורב באופן בלתי נמנע ושגרת בדברים כאלה בחלק הגדול של היום, יום אחר יום, הוא עלול להיעשות כל-כך שקוע בהם עד שישכח את הדברים המאוד חשובים והמהותיים שהתורה רוצה שנוכר במיוחד.

זה גם עניין של התנסות פשוטה, שכאשר אנשים רוצים לוודא שלא ישכחו עניינים מסויימים הם עושים את כל סוגי הדברים כדי לסייע לעצמם לזכור.

לאור האמור למעלה, התורה נתנה לנו מצוות מסויימות אשר נוסף על כל המשמעותיות האחרות שלהם, הן "תזכורות" בולטות. ושוב, אם להזכיר דוגמה מוכרת, המזווה (בין היתר) מזכירה ליהודי כשהוא עוזב את הבית וחוזר אליו, שהקביה שהוא עצם החיים והכוח שלנו, הוא אחד, וכו', כפי שאנחנו קוראים בפרשת שמע שהמזווה מכילה בדומה לכך, כאשר אנחנו קמים בבוקר, אנחנו אומרים תפילה שבה אנחנו מצהירים שהנשמה שלנו, שהקביה מחזיר לנו בכל בוקר, היא טהורה, וכו'. וכך ישנן הרבה מצוות, שבאופן מתמיד מסייעות לנו לזכור את המטרה האמיתית שלנו בחיים – לעבוד את ה' "בכל דרכינו", אלה הן מצוות שממשות תזכורות לכל היהודים, מכיון שכל היהודים שווים בקיום המצוות האלה. אבל יש גם מצוות שחלות רק על קבוצות מסויימות, כמו כוהנים. בכל מקרה, יש תזכורות מיוחדות לנוגעים בדבר.

זה מביא אותנו לנושא הנידון בכתבך.

אחת המצוות החשובות והיפות היא הדלקת נרות לפני שבת ויום-טוב, והמצווה הזאת ניתנה בתור זכות מיוחדת לנשים יהודיות, אימהות ובנות, כדי שיקיימו אותה לא רק עבור עצמן, אלא גם עבור כל המשפחה ובני הבית. כמובן, כל אחד מבני